

פרוטוקול מס' 234

מישיבת ועדת העבודה ביום ד' י"ג בטבת תשל"ו, 17 בדצמבר 1975, בשעה 8.30

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:

- ש. ארכלי-אלמוזלינו - יו"ר
- א. אבטבי
- ס. גז
- פ. גרופר
- ל. דיציאן
- ס. דרובלס
- י. דרניצקי (יו"ר)
- ס. זרטמן
- ה. זיידל
- ד. לוי

מוזמנים:

- ת. פנחסוביץ
- י. פיקר
- א. לאור
- ד. רוטר
- י. באדי
- פ. לויין
- י. ערד
- י. כפלאו
- משרד המספטים
- משרד האוצר
- משרד האוצר
- המוסד לביטוח לאומי
- המוסד לביטוח לאומי
- המוסד לביטוח לאומי
- המוסד לביטוח לאומי
- משרד העבודה

רכז מידע מספטי:

א. בכנר

מזכיר הוועדה:

ס. משולם

רשמה:

ס. הלנברג

סדר-היום:

1. הקמת עיר בחולות ראשון-לציון - הצעה לסדר-היום של חנר-הכנסת בענין סואב (בחירת ועדה משותפת)
2. חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 19) - ביטוח צד שלישי של מתנדבים
3. תקנות בדבר ביטוח וזכויותיה של עקרת בית בביטוח נכות

- 485 -

(11.12.75 ק"מ 31.12.75)

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אני פותחת את ישיבת הוועדה.

הקמת עיר בחולות ראשון-לציון - הצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת בועז מואב (בחירת ועדה משותפת)

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אני מבקשת את אישורה של ועדת העבודה להרכבה של ועדה משותפת לוועדת הפנים ולוועדת העבודה, שתדון בהצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת בועז מואב בדבר הקמת עיר בחולות ראשון-לציון.

ועדת הפנים מינתה חמישה חברים מביין חבריה שהיו חברי הוועדה המשותפת. אני מציעה שמטעם ועדת העבודה ישתתפו בוועדה המשותפת חברי-הכנסת א. אבטבי, י. ז. אמיר, ה. זיידל, ח. שמעוני. נשאל את נציגי הליכוד בוועדה מי מהם יהיה חבר בוועדה המשותפת.

ה. זיידל: אני מציע את חבר-הכנסת דיציאן.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: נציגי ועדת הפנים בוועדה המשותפת הם חברי-הכנסת י. בארי, א. גיבלבר, ב. מואב,

ד. קורן, י. תמיר.

ה. זיידל: אם כן, מוטב שנציג הליכוד מטעם ועדת העבודה יהיה חבר-הכנסת דוד לוי או מאיר כהן.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: נשאל אותם, והם יחליטו.

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 19) - ביטוח צד שלישי של מתנדבים

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: בישיבתנו ביום שני קיימנו דיון על חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 19), פרק ט"ו,

שיצורף לחוק הביטוח הלאומי והדן ב"מתנדב". עברנו על כל הסעיפים אבל התעכבנו בסוגיה של ביטוח צד שלישי של מתנדבים. לא יכולנו להשלים עם העובדה שבהצעת החוק אינן התייחסות בנקודה זו. יתר על כן, הכוונה היא לא רק לביטוח הלאומי. אנחנו לא יכולים להטיל אחריות על מתנדב, אשר נשלח על-ידי גוף מתנדב או גוף אחר, לעשות את עבודתו ואם נגרם על-ידו נזק, שלא במכוון, לשאת בהוצאות.

היו הצעות שונות והתגבשה מחשבה שצריך להבטיח שהמתנדב לא יהיה חייב לשאת באחריות ישירה לגבי נזקים לצד שלישי. שמענו את דעתו של מר לאור, שיש לחלק את הנושא לכמה גופים. אולי חברות הביטוח יראו את המתנדבים כעובדים שייכללו בפוליסה והם יהיו מבוטחים לכל דבר. אם הגוף השולח הוא מוסד - המוסד השולח יהיה המבטח או מי שמקבל את המתנדב ונהנה ממנו, שהוא יהיה המבטח אשר ישא באחריות.

נשאלה השאלה של מתנדבים בבתי פרטיים, ואז המשפחה הנהנית מעבודתו של המתנדב צריכה אולי לדאוג לביטוח. נקודה זו נשארה פתוחה.

ת. פנחסוביץ: שוחחתי עם היועץ המשפטי לממשלה, שהמומחיות

המיוחדת שלו היא בענייני נזיקין ואחריות

שילוחית. לדעתו, המתנדב הוא בבחינת עובד, לפי פקודת הנזיקין (נוסח חדש).

לכן, אם יש מתנדב בגוף ציבורי או במוסד, אין זה משנה אם הוא מקבל שכר

או שאיננו מקבל שכר, אלא מה שקובע הוא היחס בין המעביד והעובד - אם יש

לו שליטה עליו, אם המתנדב הוא חלק מהמערך של המוסד, ואז חלה אחריות המעביד

מכוח פקודת הנזיקין.

ת. פנחסוביץ: אם מדובר בעובדות בבית-חולים, או בבית-ספר או במוסד אחר - האחראיות היא של המקום בו עובד המתנדב, או מי שעובד בקיבוץ - הוא נחשב לעובד של אותו גוף ולכן יש אחראיות שילוחית של המעביד לגבי נזק שהוא גורם. כאמור, הדברים אמורים בפקודת הנזיקין (נוסח חדש), סעיף 13.

אם העובד מעביר למישהו אחר את תפקידו, למי שאיננו מעובדי אותו מעביד - במקרה כזה אין אחראיות שילוחית. אם, לדוגמה, מתנדב נשלח על-ידי לשכת הסעד למקום מסויים ובדרכו לאותו מקום הוא מחליט ללכת למקום אחר, פוגש חבר ומבקש ממנו להחליפו למקום אליו נשלח - מי ששלח את האיש הראשון, שלא הלך למקום שנשלח, איננו אחראי לגבי נזק שגרם האיש השלישי.

א. הרליץ: אם, לדוגמה, יש במועדון חמישה אנשים שנשלחו על-ידי לשכת מתנדבים ומנהל המקום משאיר שלושה מהם לארגון את הפעולה, האם פקודת הנזיקין רואה אותם כעובדים?

ת. פנחסוביץ: כן. אם עובד אחד מעביר לעובד אחר תפקיד מסויים, באותו מקום עבודה, העובד השני הוא עובד של המעביד, אבל אם עובד מעביר ביצוע למישהו שאיננו עובד במקום, ואם נשתמש בדוגמה שהביאה חברת-הכנסת הרליץ, אם אחד המתנדבים מעביר תפקיד לאחר שלא מביין החמשה - אין אחראיות של המעביד. אם הוא מעביר תפקיד לאחר מחמשת המתנדבים - יש אחראיות.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: ניקח לדוגמה אדם שנשלח על-ידי לשכת המתנדבים. הרגיש לא טוב וביקש משכך שלו למלא את מקומו. אני מבינה שבמקרה כזה לא חלה האחראיות על השולח.

א. הרליץ: אנחנו מעוניינים בזה.

ת. פנחסוביץ: לא נוכל להרחיב את היריעה.

א. הרליץ: צריך לדון גם על אנשים שחלה עליהם חובת ההבטחה של מוסדות חינוך.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: צריך להתאים את הדברים למתנדבים.

ת. פנחסוביץ: אנתנו חושבים שאין צורך, כך. סבור היועץ המשפטי לממשלה, מפני שלפי סעיף 13 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש), גם אדם שאיננו מקבל שכר הוא בבחינת עובד. אם חברות הביטוח יאשרו דבר זה במכתב - מה טוב. מכל מקום, לדעתנו הדבר יעמוד בבקורת משפטית גם בלי זה, אם כי פוטנ שהדבר יאמר על-ידיהם במפורש. אולי אפשר שד"ר פיקר יודיע לאיגוד חברות הביטוח את חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה. אם החברות יאשרו זאת - נהיה בטוחים. העניין עדיין לא עמד בבקורת משפטית.

כאשר מתנדב הולך ללמד ילדים בבית פרטי, הוא קובע עם המשפחה את הימים ואת השעות שיבוא ללמד - אז ניתק הקשר עם השולח ובמקרה זה מוצע שייאמר, כי באין מעביד - אחראי הגוף השולח כגון: הרשות המקומית, וי"צ"ו, או גוף אחר, תהיה אחראיות גלובלית.

הוועדה סברה שהמתנדב איננו צריך להיות אחראי. משרד המשפטים מתנגד לכך, כי בדרך כלל גם העובד אחראי, גם המעביד אחראי וגם המתנדב צריך שתהיה עליו אחראיות לנזק שהוא גורם. גם הוא אחראי וגם השולח.

ח. פנחסוביץ:
פקודת הנזיקין קובעת במפורש שלא מוסרת אחריות מן העובד ואפשר לתבוע את שני הצדדים, המעביד והעובד, וכשם שעובד אחראי כך גם מתנדב צריך להיות אחראי, כי אחרת יש חשש שהוא יחרשל.

אמרתי ליועץ המשפטי שוועדה מבקשת לשחרר את המתנדב מאחריות, אבל אנחנו לא מסכימים לכך. אנחנו מבקשים דין אחד והשארת המצב בלא שינוי.

מ. לוי:
יש פסק דין של בית-המשפט העליון, של השופט אגרנט, אשר מסביר את סעיף 13. באותו מקרה לא היו יחסי מעביד ועובד אלא מה שנקרא זכות לשלוח את האדם הממלא תפקיד מסויים. בית המשפט קובע שבהתאם לסעיף 13 היחסים בין המעביד אינם קובעים פה ומה שקובע זו זכות המרות של הגוף השולח.

אני סבור שאי-אפשר לשחרר את המתנדב מאחריות כי אחריות שילוחית היא בסופו של דבר כשיש אחריות של האדם עצמו, אז מטילים את זה על חברת ביטוח, כמו צד שלישי או אחריות של המעביד שבא במקומו של האחראי עצמו. ברגע שמשחררים את המבצע, כל המבנה של אחריות שילוחית נופל.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
מדוע לא אמרתם לנו את הדברים האלה בדיונים שלנו בעבר?

מ. לוי:
ביקשתי שתהיה התייעצות במשרד המשפטים. הנושא הוא פרובלמאטי ואי-אפשר במחי יד להגיד כך או אחרת. היחה התייעצות עם פרופסור ידין והתקיים סימפוזיון במשרד המשפטים והגיעו לסוגיה זו.

ח. פנחסוביץ:
עד לשיחה עם היועץ המשפטי חשבתי שמתנדבה איננו בבחינת עובד.

י. סיקר:
לאחר שהודעתי ליושב-ראש האיגוד הישראלי של חברות הביטוח שאני מופיע היום לפני הוועדה ודורש החלטה, הוא התקשר אתי, לאחר שקיים התייעצות במוסדות שלו, והודיע לי שהאיגוד הישראלי מסכים להמליץ לפני המבטחים שכאשר רשות מקומית או מוסד כלשהו שברשותו פוליסה לביטוח צד שלישי יפנה למבטח שלו וישאל אם זה מכסה גם מתנדבים - יוסכים שזה מכסה גם מתנדבים ולא רק עובדים בשכר של אותו מוסד. זה עונה בדיוק למה שנחוץ לנו.

אני חושב שאתם יכולים לחיות עם זה יפה מאד ולסמוך על גוהלי החיים כפי שהתפתחו לא רק אצלנו אלא גם בארצות אחרות, כאשר יש כיסוי ביטוח לשולח הרי בהסתבכות משפטית הנזק או חובת הפיצוי נופל בסופו של דבר על השולח גם במקרה של מתנדב. נכון שאז מתעוררת השאלה איך לכסות את הדבר הזה. לא הייתי רוצה שנלך להוצאות, ביחוד כשאינן נסיון. צריך לברר את הדברים עם עמיתי באוצר, אבל אני חושב שזה פשוט. יש זרוע ממשלתית העוסקת בביטוח נושאים שלמדינה יש עניין בהם למשל: סיכונים פוליטיים בשטחים המוחזקים. זה תאגיד אשר מנוהל על-ידי סגן נציב מס ההכנסה, הממונה על מס רכוש וארנונה. אני חושב שצריך לגרום לכך שהוא יוציא את הפוליסה הזאת. אני חושב שכמעט ואין סיכון בכך. הוא יכול להוציא את הפוליסה ולומר שבמקרים אלה ואלה כאשר אין פוליסה או שהפוליסה לקויה - הפרמיה היא 0.0, זה כדי לא לסבך את הדברים. אני חושב שאז הוועדה יכולה להיות שקטה שהבעיה נפתרה. אבקש שתיתן לי שהות של כמה ימים כדי שאוכל לברר את הדברים עם עמיתי באוצר.

י. דרניצקי (יודין):

הייתי חבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות כאשר בתקופת מלחמת ההחשה אורגנה עבודת התנדבות למשקי הספק. הייתי אז בשני משקים, שבוע בכל משק, והיה לנו רושם ברור, דיברנו על כך גם בהסתדרות, שאי-הבהירות בדבר ביטוח מתנדבים מונעת התנדבות שיכולה היתה להיות אילו היתה פורמולה הקובעת שדין מתנדבים כדין מועסק לכל דבר.

אנחנו דנים על הדברים במגמה לעודד באופן מקסימאלי את ההתנדבות מכיון שבאמצעים רגילים המדינה איננה יכולה לעמוד במשימות השונות. אם זו נקודת המוצא - אנחנו מבקשים מהיועצים המשפטיים של המשרדים הנוגעים בדבר לעזור למצוא נוסחה לפתרון מעשי אשר יהיה בה כדי לאפשר תנועת התנדבות בקנה מידה נרחב. אני מציע להפגש עם אדם כמו ברל רפטור, חברי הוועדה המרכזת וועדי עובדים.

מתנדב אחראי, אינני מדבר על נערים ונערות בגיל 14, מתנדב מבוגר ואחראי אשר חושב על הדברים לא יהיה מוכן להתחיל בפרוצדורה משפטית מסובכת אשר תיתן או לא תיתן את הפיצוי הנאות.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
אני רוצה להזכיר שמדובר על נזק שמתנדב גורם לצד שלישי. המתנדב עצמו, מצבו מושווה לנפגע עבודה.

י. דרניצקי (יודין):

כל מה שכרוך במישרין או בעקיפין, כל זה צריך להיות מוסדר.

א. הרליץ:

הפירוש לסעיף 13 בפקודת הנזיקין יכסה את רוב המתנדבים לגבי ביטוח צד שלישי, כי המגמה היא להעלות את רמתו של המתנדב ולעשות אותו פחות ספונטי, ואז יש להניח שכ-80% של המתנדבים יהיה להם מי שמפנה אותם. מסתבר שעל-ידי משרד הבטחון מופנים קרוב ל-400 מתנדבים למשפחות שכולות, ואין שם ביטוח צד שלישי ועד שמשרד הבטחון יוציא ביטוח כדי לבטח את המתנדבים עצמם עלולות להיות סיטואציות של פגיעה עקב מצב נברוטי. נקודת המוצא של הבקשה לביטוח באה מפני שארגונים וולונטאריים גדולים אמרו שהם אינם יכולים לשאת בפרמיות. אם ניתן לעשות מה שמציע ד"ר פיקר, ואינני רואה בכך שום קושי, נצטרך להתייעץ אתם כיצד לערב בזה מוסד שיאמר שהאיש מתנדב, ואם אנחנו אומרים שמי שלא מכוסה - יהיה מכוסה על-ידי פוליסה של הממשלה במקביל למה שהביטוח הלאומי עושה לגבי המתנדבים עצמם - אנחנו מכוסים. הייתי רוצה שתהיה לכך התייחסות בחוק עצמו. על-ידי כך אנחנו מחייבים גם את המרכז לשירותי התנדבות וגם את האוצר. לדעתי, זה פתרון יותר טוב ממה שהציע מר לאור, ויהיה יותר זול. מר לאור הציע שהארגונים הוולונטאריים יוציאו ביטוח ותהיה התחשבות ביניהם ובין האוצר. הצעתו של ד"ר פיקר מספקת אותי, אבל הייתי רוצה שהיא תבוטא בדרך יותר פורמאלית, או על-ידי הפרוטוקול או שנקבע זאת בחוק.

א. אכטבי:

אני סבור שאם לא נמצא פתרון לביטוח צד של שלישי אנחנו עלולים לפגוע בעניין ויהיו פחות מתנדבים. אני סבור שהדבר צריך לקבל ביטוי בחוק גם אם ברגע זה אנחנו לא יודעים מי ישלם וכיצד תהיה השותפות. אולי במסגרת של תקנות אפשר למצוא פתרון למוסדות הוולונטאריים.

א. הרליץ:

כוונת החוק היא לשחרר את הגופים הוולונטאריים מחשולם.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

בסעיף 13 לפקודת הנזיקין מצויינת האחריות השילוחית של המעביד לעובד. אני מבקשת שנאזכר זאת בהצעת החוק הנדונה ונאמר שדינו של מתנדב כדין עובד, כאמור בסעיף 13 לפקודת הנזיקין.

בסעיף 13 לפקודת הנזיקין.

על אף האמור בסעיף 13 אנחנו רוצים

שמי שמקבל את המתנדב יהיה המבטח, כי הוא בהנה משירותו של המתנדב, ולא להסיל את אחריות הביטוח על הגוף השולח, כי בגופים השולחים יש גם גופים וולונטאריים.

הצעתו של ד"ר פיקר באה לכסות את הגופים

הוולונטאריים. אנחנו נוכל להסתמך עליה אם היא תהיה כתובה ואם היא תהיה כחוק שנוכל להביאה לכנסת ולומר שיש התחייבות של האוצר. נמתיך עד לשבוע הבא על-מנח לקבל את החשובה, ונברר אם אפשר לראותה כחוק, אם אנחנו מוכנים לוותר על הכנסת סעיף בחוק. אני מדברת על הודעה מוסמכת בכתב מן האוצר, שתובא לידיעת הכנסת, שהאוצר מקבל על עצמו את הדברים.

בישיבה הקודמת הועלה ענין התקנות, אבל

מסתבר שהדבר איננו מעשי. אם קובעים חובה בחוק - אפשר לקבוע תקנות, אבל אחרת המצב שונה.

ה. זיידל:

אני תומך בהצעה שנסתפק במכתב שנקבל

מד"ר פיקר, הממונה על הביטוח, לאחר

שיהיה לכך אישור של האוצר, והיושבת-ראש תביא את תוכנו של המכתב לידיעת הכנסת. יחד עם זאת אני מסיל ספק אם אפשר לקבל את הצעתה של יושבת-ראש הוועדה לאזכר בחוק את סעיף 13 לפקודת הנזיקין. אנחנו דנים בענף נפגעי עבודה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אנחנו דנים במתנדבים.

ה. זיידל:

אנחנו כוללים בחוק את המתנדבים. סעיף

13 לא נוגע רק לנושא אם המתנדב או העובד

נפגע. סעיף 13 מטיל אחריות על עובד ומעביד על נזיקין שונים ובהזדמנות

זו לא צריך להרחיב את הסעיף ולהסיל על מתנדב אחריות נוספת. אני מבקש

לשקול אם אמנם עלינו לאזכר כאן את סעיף 13. לדעתי, סעיף 13 נוגע למערכת אחרת.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

מדובר על צד שלישי. סעיף 13 מדבר רק על

נזקים לצד שלישי.

ה. זיידל:

ולא אם לעובד נגרם נזק?

ח. פנחסוביץ:

אז יש הביטוח הלאומי.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני מזכירה ומדגישה שוב שאנחנו מדברים

רק על צד שלישי.

ה. זיידל:

אם כך, יתכן.

ח. פנחסוביץ:

מתברר שאנחנו צריכים לכסות גם את

המקרים של הבטחת מוסדות חינוך, וצריך

להכין תיקון. אולי יש עוד משהו. מכל מקום, עלה בדעתנו שבתי-הספר אינם

אחראים לנזק שגרם הורה השומר בבית-הספר. אנחנו מודים על שהעליתם את

הבעיה הזאת ונצטרך להכין תיקון כולל.

היועץ המשפטי לממשלה ביקש שאמסור לוועדה

שנגיד במפורש שיראו את המתנדב כעובד, להרחיב ולחשוב איפה עוד לתקן ונגיש

תיקון.

ת. פנחסוביץ:

מכל מקום, עכשיו אנחנו מבקשים להעביר בינתיים את החוק הזה לפי הפרשנות של היועץ המשפטי לממשלה, שהוא רשות עליונה לענין זה במסגרת הממשלה והכנסת, והוא אומר שרואים מתנדב כעובד. אם תגיע תביעה - אנחנו נתמוך בטענה. יתכן שהוא אפילו ימצא לנכון להצטרף לאותה תביעה. יש חוק אשר מעניק ליועץ המשפטי סמכות להחייב ולהתערב בכל תביעה ואנחנו נתמוך בטענה שהאחריות של המעביד חלה גם במקרה זה, אחריות שילווחית. לדעתנו, המצב לגבי מתנדב שעובד במוסד מכוסה כיום ולא צריך תיקון. במה שנוגע להבטחת מוסדות חינוך - נציין שגם מתנדב רואים אותו כעובד.

מ. לוי:

את מדברת על סעיף 13 ולא הביטוח הלאומי.

ת. פנחסוביץ:

נכון, לא הביטוח הלאומי.

י. פיקר:

במהלכה של הישיבה החלפתי פתקים עם גב' פנחסוביץ. אני מסכים עם חברי הוועדה, שתמכו בהצעה שלי, שנצל את חברת הביטוח, את המוסד הממשלתי לענין זה. זו אולי הצעה טובה אבל מסתבר שהיא קצת פגומה. הצעתי שנשחמש במוסד שנועד למטרה אחרת כדי להכניס, דרך החלון, את הענין שאנחנו דנים בו, כתוצאה מכך האחריות, מבחינה מהותית, תיפול על הממשלה. אם כן, למה לא לעשות את הדבר בצורה מנוסח, שיהיה לכך ביטוי בחוק הזה?

ת. פנחסוביץ:

אי-אפשר לתקן את החוק הזה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

כבר אמרתי בישיבה קודמת שאנחנו מבקשים לתקנו.

י. פיקר:

במקום שנלך לסגן נציב מס ההכנסה ונגיד שיש לו זרוע ביטוחית, "ינאי", יותר ישיר, ללא שינוי לאפקט המהותי בסופו של דבר, אם בחוק כלשהו זה או אחר יהיה ניסוח אשר יגיד שמתנדב, כאשר חסר כיסוי לענין צד שלישי, מעמדו כדין עובד מדינה.

ת. פנחסוביץ:

אני מבקשת לא להעלות את זה.

י. פיקר:

אני רק מהרהר. יש לפנינו שתי גירסות: או ללכת לפי הגירסה שהצעתי קודם, אם כי אני מעדיף אם נוכל ללכת בצורה גלויה ולומר בחוק דבר מסוג זה. אין ספק שיש צורך בהחייצות עם היועץ המשפטי לממשלה. כתגובה לבעיה כפי שהתעוררה ובלי שהתכוונתי, העליתי מן השרוול "גימיק" וציינתי שקיימת זרוע ביטוחית ממשלתית שתאמר שהיא מכסה אחריות לצד שלישי. זה אולי יכול לפתור את הבעיה אם כי משהו עלול לשאול: מה האוצר מרשה לעצמו? מבחינה פורמאלית אפשר לתקוף זאת.

במחשבה שניה הרגשתי שעדיף, ללא שינוי

שהאחריות תיפול על הממשלה, לומר את הדברים במפורש איפה שהוא בחוק או בתקנות. אם כן, מה שאני מציע כאלטרנטיבה, כאפשרות שניה למחשבה ראשונה - לבקש ממשרד המשפטים לבדוק שתהיה הוראה האומרת שלענין אחריות צד שלישי, בהעדר כיסוי ביטוחי אחר, יראו את המתנדב כעובד מדינה.

ת. פנחסוביץ:

זה גורף מאד.

י. פיקר:

צריך לנסח את הדברים שיענו רק לבעיה שאנחנו דנים בה.

יש כמה ניסוחים אמריקאים בענין זה.

א. הרליץ:

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני רוצה לציין שביקשתי להודיע ליועץ המשפטי לממשלה שלא נסיים את הדיון בחוק הזה כל עוד לא תיפתר הבעיה שאנחנו דנים בה. חזקה על אנשי משרד המשפטים שימצאו פתרון לענין. אני סבורה שאנחנו מוכרחים לעגן בחוק זה ובפרק זה את הקביעה שלגבי צד שלישי דינו של מתנדב כדין עובד, כאמור בסעיף 13 לפקודת הנזיקין. כאשר אין ביטוח ואין מי שיבטח, אם מדובר בבית פרטי או בגוף וולונטארי קיימת אחת משתי האפשרויות: או לקבל את הצעתו של ד"ר פיקר, הצעתו הראשונה שהוא צריך לברר אותה, שהאוצר יקבל על עצמו, במסגרת הזרוע הביטוחית שלו, את הכיסוי שלהם, ותהיה לכך התחייבות כתובה, שתובא לידיעת הכנסת ונראה אותה כאילו היתה חוק. או שהדבר יהיה בחוק, כדי שלא יהיה חלל ותהיה השלמה של מקרים שאין להם כיסוי בכל צורה אחרת של ביטוח, מבחינת צד שלישי.

מכיוון שמר לאור הצטרף רק עכשיו לישיבה אני מוכנה לחזור על סיכום הדיון שלנו. גב' פנחסוביץ קראה לפנינו את סעיף 13 לפקודת הנזיקין הקובע את האחריות השילוחית של המעביד כלפי העובד. אנחנו מבקשים שבהצעת החוק שלפנינו יאמר שדינו של מתנדב כדין עובד, כאמור בסעיף 13 לפקודת הנזיקין. הבעיה העיקרית היא לגבי המוסדות הוולונטאריים אשר שולחים מתנדבים לבית פרטי ואי-אפשר להטיל עליו אחריות. הגופים הוולונטאריים טוענים שאין להם אפשרות לבטח. הוצע, וד"ר פיקר השכיל אותנו בנושא זה, שהאוצר, במסגרת הזרוע הביטוחית שלו, "ינאי", יקח על עצמו גם את הענין הזה, ויהיה מכתב מפורש של האוצר שהוא מקבל על עצמו את האחריות ונראה את ההתחייבות שלו כחוק.

יש הבדל.

ל. דיציאן:

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: יכול להיות שזה לא יתפוס בבית-משפט. לכן אנחנו מעדיפים שיאמר שמתנדב יראה כעובד מדינה. מונב שהדבר יהיה בצורה גלויה ויימנעו חששות וספקות. לכן מוטב לעגן בחוק את ההשוואה של מתנדב לעובד בנוגע לצד שלישי. באותם מקרים שאין כיסוי - האחריות תהיה על האוצר. ד"ר פיקר ציין שהוא מורכח לקיים בנקודה זו התייעצות עם עמיתיו באוצר. אנחנו מוכנים להמתין שבוע. כאמור, הוועדה מעדיפה את צורת העגינה בחוק ומי שלא מכוסה - דינו כדין עובד מדינה. אנחנו מבקשים שמשרד המשפטים ימצא ניסוח מתאים שתיקון בענין זה יכלל בהצעת החוק הזאת. אינני רוצה הצעות חוק פרטיות שתועברנה לוועדת החוקה, חוק ומשפט.

אני מודה על העדכון.

א. לאור:

עמדת העקרונית הובעה במכתב שהעברתי ליושבת-ראש הוועדה. בשביל מה קיימים ארגונים וולונטאריים? - הם צריכים לארגן אנשים.

א. הרליץ:

על פי מחקר שנעשה בשנה האחרונה מסתבר שלמעלה מ-60% של המתנדבים אינם משתייכים לשום ארגון, ויש לכך הסבר סוציולוגי. רובם נשלחים או על-ידי לשכת המתנדבים או על-ידי יחידת ההתנדבות במשרד החינוך והתרבות או משרד הסעד.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: הגוף הוולונטארי שהלבט בתקציבים ובהוצאות שלו. תפקידו הוא ארגון המשימה. הוא לא צריך לשאח בהוצאות של נזיקין. הוא איננו יכול לעמוד בהוצאות הביטוח.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
 הצעתו האחרונה של ד"ר פיקר נראית לנו
 ואנחנו ממליצים שהענין יעוגן בחוק או
 בתקנות. מבחינה סופית, התוצאה היא אחת: האחריות תהיה על האוצר. מכל מקום,
 מוטב שהענין יהיה בחוק ובצורה גלויה.

ת. פנחסוביץ:
 אנחנו מכבדים את דעתו של ד"ר פיקר אבל
 עלינו לבדוק את הדברים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
 ההצעה בדבר עיגון בחוק היא גם עמדת הוועדה.

ת. פנחסוביץ:
 אני חוזרת ומדגישה, שלגבי מוסדות הענין
 מכוסה בין אם הדבר נאמר או לא נאמר.
 את היתר הייתי מציע לסיים באמצעות מכתב של האוצר.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
 למכתב כזה לא יהיה ערך רב.

ה. זיידל:
 מוטב לקבוע את הדברים בחוק.

י. פיקר:
 הצעתי שארגוני ההתנדבות, אשר שולחים
 מתנדבים, יקבלו פוליסה מ"ינאי",
 שהוא זרוע ביטוחית של הממשלה.

ל. דיציאן:
 זה דבר אחר.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
 אנחנו משאירים את החלטתנו בנושא זה עד
 שד"ר פיקר יברר את ההצעות השונות.

תקנות בדבר ביטוחה וזכויותיה של עקרת בית בביטוח נכות

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
 בישיבתנו הקודמת התחלנו לדון בסעיף 2.
 הצענו שהנוסח יכלול בחוק כי
 הוא מתקשר עם החוק הקיים לגבי מבוטחים לפי פרק ב' ואין צורך לציין בתקנות
 סוגים שונים של עקרת בית. יהיה סוג אחד של עקרות בית שאין להן ביטוח
 זיקנה ושאידיים, זאת אומרה, שאינן מבוטחות בביטוח הלאומי. אני מבינה
 שבענין זה יש הסכמה.

ל. דיציאן:
 איך זה יוכנס לחוק? בתיקון מס' 19?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
 כן. זה מתקשר עם מה שאמרנו בחוק במפורש.
 בחוק קבענו מיהו מבוטח, לגבי ביטוח נכות -
 גבר שטרם הגיע לגיל 65 ואשה שטרם מלאו לה 60 שנים. מי שהיחה מבוטחת לפי
 פרק ב' ונעשתה עקרת בית, ואני מציעה להוסיף: ומי שהיחה עקרת בית 5 - 10
 שנים.

מ. לויץ:
 זו קריאה ראשונה. אנחנו צריכים להביא את
 הענין למינהלת המשרד, כדי שיתן דעתו,
 וניתן חשובה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
 חבל שהפרוטוקול איננו לפני. עברנו על כל
 ההצעות ואימצנו את כל ההצעות של ההסתדרות
 ומועצת הפועלות, והן מנוסחות בכתב. עברנו על כל הסעיפים.

נחנו חשובה פורמאלית. יש מכתב של המשנה למנכ"ל, מיום 1 בדצמבר.

י. ערד:

אני שומעת ממר לויין שאתם רוצים לדון.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

בישיבה הקודמת הופיעו נציגי ציבור וכל אחד שטח את הבעיות שלו.

מ. לויין:

הופיעו נציגי ההסתדרות הכללית.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

הם העלו הצעות שלהם. הוועדה שמעה את הנציגים, כמקובל בכל נושא חדש בעל חשיבות. אני לא זוכר שהוועדה אימצה עיקרון מסויים.

מ. לויין:

הוועדה הביעה דעתה על העיקרון שזה יכלל בחוק.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

נשמעו דעות. אנחנו רוצים לראות את התמונה השלמה ונוכל לתת תשובה לגבי כל פרט. כך זה מקובל. אני לא אומר "לא" ועדיין לא אומר "כן". נדון ונתליט. אנחנו רוצים לראות את התמונה בשלמותה, וניתן תשובה. יכול להיות שנסכים להצעה.

מ. לויין:

הדיון התקיים ב-21 באוגוסט, מאז המוסד לביטוח לאומי חושב. נחנו דעתנו לכל הסעיפים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

הודענו עמדתנו במכתב רשמי.

י. ערד:

בדיון שהתקיים ב-21 באוגוסט, שהשתתפו בו חברי הכנסת יעקב ז'אק אמיר, מטילדה גז, פסח גרופר, משה ורשמן, הלל זיידל, יגאל כהן, חביב שמעוני ואנכי, טענו אנשי המוסד לביטוח לאומי שעלולה להיות עליהם הכבדה אם ידובר על כל עקרון הבית בבט אחד. אמרתי שאפשר להתחיל באחוזי הנכות הגבוהים. יש הצעות של הוועדה. אם אתם דוחים אותם - נתחיל מחדש בכל העניין.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

בישיבה שהתקיימה בזמנו, הוועדה אימצה את כל מה שאמרו נציגי מועצת הפועלות.

י. ערד:

אלה היו נציגי ההסתדרות.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

לא התעלמנו מן הדברים ששמענו. היתה ישיבה קודמת שם שמענו אותם דברים והיתה פשרה. ציינו שאנחנו לא רוצים לשנות וכתבנו מכתב בנושא זה.

י. ערד:

אני מבקש לשמוע תוכנו של המכתב.

מ. דרובלס:

המכתב הוא של מר רוטר, המשנה למנכ"ל, מיום 1 בדצמבר, ובו נאמר: בהמשך לשיחתנו בררנו פעם נוספת את הנקודות בהן נותרו חילוקי דעות בין הצעת התקנות שהונחה בנדון לאישור הוועדה לבין ההשקפות וההצעות שהועלו בדיוני הוועדה. מתברר כי לא נוכל ללכת לקראת הוועדה בנושא זה מעבר לתיקונים הרבים והמשמעותיים שכבר הוכנסו בנוסח החדש שהונה על שולחן הוועדה בישיבתה ביום 21 באוגוסט 1975, בעקבות הדיונים שנערכו קודם לכן עם מועצת הפועלות.

י. ערד:

אנחנו מציעים, איפא, כי ינתן למוסד להתחיל בביטוחה של עקרת הבית לענין זה למשך השנתיים הקרובות לפי הכללים הקבועים בתקנות שהוצעו לאישורכם. תוך תקופה זו נלמד את הנושא ונפתח את כלי האבחון המיוחדים לאוכלוסייה זו. על סמך הנסיון שיצטבר נביא בפני הוועדה דו"ח על פיו יהיה מקום לבחון השינויים המוצעים."

עד כאן מכתבו של מר רוטר. בעקבות ההצעות של מועצת הפועלות הכנסנו שינויים בהצעה. בישיבה עם הוועדה הם אמרו אותם דברים שאמרו לנו, והוועדה קיבלה את הדברים וזה בשעה שאנחנו ישבנו אתם שבועיים קודם. המוסד איננו רואה אפשרות לקבל את ההצעות האלה. זה אולי לא מספק את הוועדה, אבל זה לא אומר שאין תשובה.

ל. דיציאן:
בין ההצעות של המוסד לביטוח לאומי ובין ההצעות שהובאו בוועדה, מה ההבדל הכלכלי-הכספי בין שתי ההצעות האלה. האם יש לכם חישוב?

י. ערד:
הנימוקים העיקריים שלנו לא היו בהכרח על בסיס העלות הכספית אלא על בסיס האפשרויות המקצועיות שיש למוסד, אם כי גם מבחינה אדמיניסטרטיבית המוסד לא יכול לעשות זאת, אבל זה לא ענינה של הוועדה.

אחרי שהתייעצנו עם גדולי הרופאים המבנינים הלכה למעשה בנושא זה, עם מנהל בית-החולים לוינשטיין, מנהל המרכז הרפואי חל-השומר, עם מנהל המחלקה לשיקום של "הדסה", הגענו למסקנה שאנחנו לא יכולים, מבחינה מקצועית, לטפל בנושא זה אלא אם נתחיל בהגדרות רפואיות יותר חריפות. אמרנו שנתחיל באלה ונראה מה המציאות. אם אחרי שנתיים - שלוש נגיע למסקנה שאפשר להרחיב - נלמד מן הנסיון ונראה אם אנחנו מצליחים ליצור כליים אבחוניים יותר משמעותיים ואז נוכל לעשות צעד קדימה, אבל אם יחברר שזה בלתי-אפשרי - נסתפק במה שעשינו. אדגיש שבכל הארץ יש חמישה רופאי שיקום.

אני רוצה לציין שאין בעולם מדינה אשר מבטחת בצורה אוניברסאלית עקרות בית. בשביל הכלים שלנו - המשמה הזאת גדולה למדי. אין אנחנו מסוגלים לקבל כיום החלטות שלא תהיה שום דרך למדוד את תוצאותיהן ונצטרך לתת קיצבאות שאין שום חוקיות בהן. לכן אמרנו שמוטב שנתחיל במקרים מסויימים, כי אין אנחנו מסוגלים לעמוד בכל המקרים. יש לנו כיום כ-20 אלף מקרי סעד ואנחנו מגיעים לסכנה של הידרדרות מסויימת. אני חושש שאם נעשה דברים בסיטונות נגיע למה שעושה הסעד. כאמור, הנימוק שלנו הוא נימוק מקצועי בעיקרו וכן נימוק ארגוני של המוסד עם המוסדות הקיימים. הנימוקים הכספיים לא היו הנימוקים העיקריים במקרה זה.

מ. דרובלס:
אני מרגיש שבזמן האחרון, בעיקר בתקופת כהונתה של הכנסת הנוכחית, השמינית, אנחנו מתחילים להיות תלויים במוסדות אחרים ונהפכים להיות מעין ועדות משנה של ההסתדרות, מועצת הפועלות וכו'. ביום ששי אמרו לנו נציגי ההסתדרות: אנחנו נתייעץ ונודיע לכם. עכשיו אנחנו שומעים מנציג של המוסד לביטוח לאומי: נתנו תשובה שלילית למועצת הפועלות ולכן התשובה שלנו שלילית, אם כי הוועדה אימצה אותן הצעות של מועצת הפועלות.

רבותי, אנחנו לא סניף של מועצת הפועלות ואנחנו לא סניף של ההסתדרות. אנחנו ועדת העבודה של הכנסת וזכותנו להחליט. נציגי המוסדות השונים זכאים לנסות לשכנע אותנו שהחלטה המועצת על ידינו איננה נכונה אבל לא יתכן שנועמד במצב כאילו אנחנו סניף של מוסד זה או אחר.

מ. דרובלס:

אשר לגופו של ענין. לא נראה לי, אם כי אינני מביע דעתי בנושא ספציפי זה, שהמוסד יבוא ויאמר "לא" בשום אופן, לכך יש ללכת בדרכים אחרות. אם הבעיה היא כספית ואנחנו לא יכולים לעמוד בנטל היום, נראה מה ניתן כן לעשות, אולי אחוז לפי דרוג מסויים ואומרים: תוך כך וכך זמן נלמד את הדברים. אבל אינני יכול לקבל את ה"לא" מפני שהוא ניתן כבר למועצת הפועלות. אנחנו לא מועצת הפועלות.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אין ספק שוועדת העבודה היא עצמאית ואיננה סניף לא של ההסתדרות ולא של מועצת הפועלים. היא אחת מוועדותיה של הכנסת והיא סוברנית להביע דעה ועמדתה. היא רשאית לאמץ הצעה של גוף המופיע לפניו ובכך ההצעה הופכת להיות הצעה של ועדת העבודה ולא של הגוף שהציע אותה, וצריך להתייחס אל אותה הצעה כאל הצעה של הוועדה. היום אין יותר הצעה של מועצת הפועלות. הוועדה אימצה את הצעותיה של מועצת הפועלות והן הצעות של הוועדה ואתה, עם הוועדה צריך לדון עליהן.

שמענו מנציג המוסד לביטוח לאומי

שהבעיה איננה כספית. הוועדה, כאשר העלתה את ההצעה, התחשבה במצב והציעה, מכיוון שמדובר בענין מקצועי, להתחיל בנכות הקשות ולעבור אל הקל יותר ולחלק את הטיפול למשך מספר שנים. בינתיים עברו שנתיים. תקנות לא היו. ניתנה תקופת הרצה. אם זה הוויכוח - הוועדה אמרה שהיא תלך לקראת המוסד בענין זה. מכל מקום, אסור לנו לקבוע עקרונות שעלולים להיות בכייה לדורות. אנחנו מחקנים כיום דברים שנקבעו בשנות החמישים, אז הסיטואציה הייתה אחרת ולא היה ניתן לעשות כמו היום והדברים גם לא נחזים תמיד מראש, אבל כאשר אפשר לחזות ולראות דברים מראש - מדוע ניתן יד לעקרונות שעלולים להיות בכייה? לכן אינני יכולה לקבל את הצעת המוסד לביטוח לאומי. בשבילנו חשוב העיקרון הצודק אפילו אם הביצוע יהיה ממושך. את העקרונות נקבע כאן ואילו התחולה יכולה להיות בשלבים.

ד. לוי:

ועדת העבודה ידעה לטפח מערכת יחסים טובים, שאין להם דוגמה בשום ועדה אחרת, עם נציגי המוסדות, ואנחנו הייבנים לשמור על כך. לדעתי, חייבת להיות אצל נציגי המוסד לביטוח לאומי רגישות כשכל חברי הוועדה בדעה אחת ביהם לנושא מסויים אשר מהווה תיקון וקידמה. אינני יכול לקבל את הנימוק שהסדר כמו המוצע כאן איננו קיים בשום מדינה בעולם. אנחנו צריכים להשתחרר מהשוואות והקבלות מן הסוג הזה ולקבל גם את המחשבה שאנחנו יכולים להיות ראשונים בעשייה של צדק מסויים לשכבות מסוימות ולא תמיד להעתיק את מה שנעשה במדינות אחרות.

אנחנו מתחשבים בקשיים שיש למוסד לביטוח לאומי, אנחנו מתחשבים בגבולות, אבל אם לט נתחיל מפני שהדבר בלתי אפשרי - לא נגיע לשום דבר. אם נתחיל בשלבים אני מקווה שברצון משותף נוכל להשיג את הדבר בסופו של דבר וההתחלה תהיה צעד ראשון קדימה לפתרון הבעיה.

י. ערד:

בישיבה בה השתתפו נציגי ההסתדרות הם דברו על חלק מן הבעיות והיתה שיחה כללית. לא היה שום דיון יסודי שהוועדה אמרה בנקודה זו כך ובזו אחרת. מה שאנחנו הצענו נפעיל הלכה למעשה, זה מרחיק לכת ומסתמך על גדולי הרופאים בארץ. אין אנחנו דוחים את ההצעה. ההצעה שלנו מרחיקת לכת בנוגע לעקרונות בית נכות בצורה קשה. מכל מקום, דיון מקצועי לא התקיים.

ד"ר סלמך לא השתתף בשום ישיבה שלנו.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

י. ערד:

הוועדה לא קיימה דיון בהצעות שלנו היא רק אמרה מה שהוצע על-ידי ההסתדרות. מר לויין מציע שנדון עכשיו בכל ההצעות שלנו. אין שום מגמה לדחות את הדיון בנושא של עקרת בית.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

לפי הפרוטוקול - מר לויין ענה על כל דבר.

י. ערד:

הישיבה נפתחה בכך שיושבים נציגי ההסתדרות ואנחנו הגבנו את ההצעות.

ס. לויין:

אני הצעתי לדון בתקנות המוצעות והמונחות על שולחן הוועדה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

ולהתעלם ממכתבו של מר רוטר.

ס. לויין:

חס ושלום.

ד. רוטר:

אני חושב שיש אי-הבנה לגבי הפרוצדורה. הנוסח העומד לדיון הוא לא הנוסח המקורי. קיימנו דיונים בהסתדרות וקיבלנו שורה של תיקונים ואם מישהו יתפנה וישווה את הנוסח שאנחנו מדברים עליו היום עם הנוסח המקורי ימצא שמתחנו את עצמנו. הנוסח שהמוסד הכין כטייטה ראשונה הובא בשעתו להסתדרות ולוועדה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

מה שעשיתם מאחורי הקלעים איננו מעניין אותנו.

ד. רוטר:

אנחנו חייבים להתייעץ עם גופים שונים לפני כללים שונים. הנוסח המוצע לפני הוועדה - הוועדה לא דנה בו. אצלנו נמשכו דיונים ואנחנו מתחנו את עצמנו עד גבול היכולת, ויש נוסח אשר מספר ומרחיב את סוג הזכאים, במידה מופלגת. יתרה מזאת, כששמענו את ההשגות וההערות של ההסתדרות, שלדגה היה נדמה לי שהיא קיבלה את הנוסח אבל מתברר שהיא רוצה ביותר מזה, והוועדה אימצה את ההצעות של ההסתדרות, אמרנו שאנחנו מבקשים לשקול את הדברים אבל לא לפני נסיון לתקופה של שנתיים, נסיון מעשי בשדה. אנחנו לא יכולים להתחייב לתת שטרות עם תאריכים לדברים שאין בהם נסיון קודם לא אצלנו ולא בעולם כולו. מכל מקום, אנחנו לא טרקנו את הדלת.

ס. גז:

שנתיים, החל מתי?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני לא אתן יד לזה. אני מוכנה שנדון על ההצעה שאימצנו אותה, הצעת הוועדה שהוגשה על-ידי ההסתדרות, נדון בה ונוכל לדון על ביצוע של השלבים, בענין זה נהיה גמישים, אבל עקרונות צודקים צריכים להיות בתקנות. אני רוחה את הצעתו של מר רוטר וממליצה לוועדה לא לקבל אותה.

ד. רוטר:

הצגתי את עמדת הממשלה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

נעבור לדון בסעיפי התקנות המוצעות.

סעיף 1 - הגדרות

ס. לויין:

"עקרת בית" צריך להוסיף "שמלאו לה 18 שנים".

ל. דיציאון:
לפי זה נמצא שמי שנישאה בגיל 17, שלפי החוק הוא הגיל המינימאלי לנשואין, צריך להוסיף: למעט אשה נשואה בהתאם שסלאו לה 18 שנים.

מ. לוין:
אנחנו מתבססים על ההגדרה "מבוטח", לפי פרק ב', סעיף 127כ"א.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
האם התשובה מספקת אותך?

ל. דיציאון:
בדלית ברירה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
בסעיף 127ל"ז מדובר על "שיעור הקיצבה" מדוע כאן מדובר על "קיצבת יחיד סלאה"?

מ. לוין:
זו הגדרה. במקום לחזור על כל השורה שבחוק אנחנו מכנים זאת "קיצבת יחיד סלאה".

"הכנסה" - כמו בניטוח נכות. צריכה לבוא כאן תוספת: גם קיצבת יוצא צבא לפי חוק חיילים משוחררים.

סעיף 2 - סיווג עקרות הבית

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
לסעיף א' תהיה השפעה על העניין.

מ. לוין:
הבנתי שאת מבקשת שמה שיוסכם לגבי סעיף א', במקום שזה יהיה במסגרת תקנות - יופיע בחוק. אבל קודם כל צריך להסכים על הנוסח.

מ. דרובלס:
אני מציע להקטין את התקופה של חמש שנים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
אני מבקשת להגדיל את התקופה ולא להקטין אותה. אני לא רוצה לצמצם. אני רוצה לומר שמי שעבודה כך וכך חודשים, אני מבקשת שתהיה לה זכות כאילו היתה מבוטחת לפי פרק ב'.

ל. דיציאון:
את מבקשת להעביר את סעיף 2א לחוק.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
נכון.

ל. דיציאון:
אם כן, אין צורך בתקנות.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
נשאר סעיף ב'.

ל. דיציאון:
אבל כל מה שנאמר בסעיף א' נופל.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
נכון. אני אומרת שצריך להחליט על סעיף א' כי יש לו השלכות.

אני אומרת לא לחלק את עקרות הבית לשלושה סוגים אלא לשני סוגים: זו שמבוטחת וזו שעבודה והיתה מבוטחת, שדינן יהיה אחד.

אנחנו נאלצים להפסיק כאן. נמשיך באחת הישיבות הקרובות.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00.